

Derfor har den ærede Minister næppe Ret i sin Paastand om, at det er den høje Arbejds løn, der medfører Arbejds løshed. Jeg havde Lejlighed til for nogen Tid siden her i Salen over for en anden Minister, den ærede Minister for offentlige Arbejder, at fremhæve det skæve i denne Paastand, at den højere Arbejds løn medfører Arbejds løshed. Det er jo slet ikke Tilfældet. Arbejds lønnen er en Del af Produktionsomkostningerne, men en Del af Produktionsomkostningerne, der gaar fra Producenten gennem Arbejderne og derfra ud omkring til de forskellige Producenter og handlende og derfra tilbage igen og det i mange Tilfælde i større Udstrækning. Det er jo sikkert, at jo mere man er i Stand til at udgive i Arbejds løn, desto større vil ogsaa Købeevnen blive, ikke blot hos Arbejdsklassen selv, men ogsaa hos dem, som væsentlig ernære sig ved at tilfredsstille Arbejdernes Forbrug. Og da Arbejderen væsentlig forbruger hjemlig Produktion, gør sine Indkøb væsentlig hos de hjemlige lokale forretningsdrivende, er det ganske sikkert, at en nogenlunde ordentlig Arbejds løn bidrager til at opretholde Produktionen og langtfra til at hemme denne.

Jeg maa naturligvis ganske bestemt protestere mod, at det, som den ærede Koneilspræsident udtalte sig, er Arbejderførerne, der vedligeholde en stadig Uro hos Arbejderne ved at animere dem til at kræve højere og højere Arbejds løn, og at de ikke skulle have Forstaaelse af, at der er Grænser for Arbejds lønnen af Hensyn til Konkurrencen med Udlandet. Men jeg hævder, at man endnu ikke paa noget Omraade er kommen til Arbejds priser, der ere en Hinder for, at vi kunne producere her i Landet. Jeg føler mig overbevist om, at man ikke paa noget Omraade vil kunne sige det. Naturligvis kan man paavise, at der hist og her i Udlandet er Arbejds lønninger, som ere betydelig lavere endogsaa i store Strækninger end de Arbejds lønninger, der betales her i Landet. Det er ganske vist, det kan man paavise, men Levofoden er til Gengæld saa meget lavere paa de paagældende Steder, og Arbejdsklassens Indflydelse paa Produktionens Aftagen bliver meget ringere end den danske Arbejderklassens Indflydelse paa Produktionens Aftagen her til Lands, saa at vi i Virkeligheden staa os ved den Arbejds løn, vi have, fordi den tillader en noget bedre Levofod for Arbejderne. For øvrigt maa jeg sige, at vil man undersøge Forholdene, viser det sig desværre, at Prisstigning i Forbindelse med de almindelige,

forøgede Krav til Livet, der ogsaa stilles af Arbejderne, ere voksede omtrent lige saa stærkt som Arbejds lønningerne, saa at man i det store og hele ikke kan paavise nogen stor Forbedring i den Forstand ud over dette, at det er blevet Arbejderne muligt i noget større Udstrækning end tidligere at tilfredsstille deres almindelige Livs fornødenheder, i hvert Fald saa længe de ere beskæftigede. Naar man taler om, at det er de store Lønninger hos Murerne og Bygningshaandværkerne i det hele, som gør det dyrere at bygge, da maa jeg bestemt protestere herimod. Selv om Enhedsprisen kan være noget højere hos os end hos andre, maa vi huske paa, at Arbejderne i alle disse Fag kun have Arbejde ca. tre Fjerdedele af Aaret, og en Fjerdedel maa de være forberedte paa at spadsere. Forholdet er derfor saaledes, at i den Tid de kunne arbejde, naa de ikke en højere Løn end gennemsnitlig 1200 Kr., og jeg er ganske sikker paa, at det kun gælder, naar Talen er om Kjøbenhavn; for Provinsernes Vedkommende kommer Lønnen ikke saa højt op. Jeg vil spørge, om det er for høj Løn for dem, der skulle ernære en Familie? Jeg er ganske sikker paa, at alle ville svare nej, naar de virkelig kende Forholdene i Kjøbenhavn. Hvad der for Øjeblikket gør det dyrt at bygge, er, at der skal betales indtil 10 pCt. af de Interimslaan, som skulle optages i Bygningerne, og man kan ikke faa prioriteret uden med et Kurstab af 20 pCt., idet Kreditforeningsobligationerne kun staa i 81 à 82 pCt. af deres Paalydende. Det er det, der i langt højere Grad gør det dyrt at bygge end Arbejds lønnen.

Man kan naturligvis paastaa — jeg havde ikke ventet, at det vilde blive paastaaet, skønt det ikke burde have overrasket mig, at man ogsaa ved denne Lejlighed vilde gøre det — at det er Arbejdernes egen Skyld, at der er almindelig Forretningsstilstand over hele Verden. Men det maa vi finde os i. Den ærede Koneilspræsident sluttede saa med at sige, at saa længe Arbejderne selv bidrage til at fremkalde Arbejds løshed, vilde Regeringen ikke foreslaa, at der blev ydet Støtte til dem af Statskassen. Jeg er imidlertid temmelig sikker paa, at hvis Arbejderne vilde tage Koneilspræsidentens Ord her til Følge, gaa hjem og sige til sig selv: Nu skulle vi være skikkelige herefter og arbejde for, hvad Arbejdsgiverne komme i Tanker om at byde os i Løn o. s. v., saa vilde man alligevel ikke hjælpe dem. Følgen vilde blive, at man vilde trykke Ar-